2026. november–december, XXXIV. évfolyam, 3–4. szám, ISSN 2729-9066

Herczog Rita

Új interaktív munkáltató olvasókönyvet mutattak be Nyitrán

A 2026. október 23-án megrendezett konferencia középpontjában az OKÉ, vagyis *Olvass, alkoss, értelmezz!* című, megjelenés előtt álló, negyedikeseknek szóló olvasókönyv állt. A hároméves munkafolyamat eredményeként létrejött kiadvány célja, hogy az olvasás ne csupán a szövegek befogadását jelentse, hanem élményalapú, aktív és alkotó tevékenységgé váljon a gyermekek számára.

A konferencia meghívója és programja

A szerzők a tankönyvvel az új oktatási standardhoz kapcsolódva szerettek volna gyakorlati segítséget és egyben alternatívát kínálni a pedagógusoknak. A fejlesztés során fontos szempont volt, hogy a pedagógusok ne elégedjenek meg a szövegek elolvasásával, hanem elérjék, hogy a tanulók párbeszédbe lépjenek velük, alkossanak saját véleményt, értelmezzék a történeteket, és

saját szavaikkal is képesek legyenek megfogalmazni gondolataikat. A tankönyv koncepciója az új oktatási standardokat követi.

A tankönyvről

A tankönyv születésének körülményeiről és koncepciójáról Petres Csizmadia Gabriella nyilatkozott. Bemutatta, hogyan kapcsolódik a kiadvány az új tantervi követelményekhez, különös tekintettel a második oktatási ciklus szövegértelmezési stratégiáira. A két részből álló tankönyv fejlesztése 2024-ben kezdődött egy projekt keretében, a benne szereplő feladatokat pedig az oktatási gyakorlatban is tesztelték. Petres Csizmadia Gabriella külön kiemelte a pedagógus bemutató olvasásának jelentőségét, hiszen a megfelelő hangsúlyozás, a szöveg hangulata és az esztétikai élmény mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermekek valóban közelebb kerüljenek az irodalmi alkotásokhoz.

Benyovszky Krisztián a szövegelemzés elméleti hátterét és gyakorlati alkalmazását ismertette. Előadásában a történetek gondolkodásunkra és világértelmezésünkre gyakorolt hatását, valamint a narratív gondolkodás működését fejtegette. A történetek megértéséhez fel kell ismernünk a szereplőket, a köztük lévő kapcsolatokat és a különböző szituációkat, valamint követnünk kell a cselekmény alakulását. A tankönyv feladatai tudatosan építenek erre a gondolkodásmódra. Az olyan kérdések, mint a „Mit tettél volna a szereplő helyében?”, vagy a „Hogyan folytatnád a történetet?” arra ösztönzik a gyermekeket, hogy saját tapasztalataikat is bevonják az értelmezésbe. Az előadó az illusztrációk és a képi gondolkodás jelentőségére is felhívta a figyelmet. A digitális korban a gyermekek egyre inkább képi információkon keresztül tájékozódnak, ezért különösen fontos, hogy a tankönyv tudatosan fejlessze a képek és a szövegek értelmezésének képességét, ugyanakkor a hosszabb, elmélyült és figyelmes olvasásra is ösztönözzön.

Pillanatkép a konferenciáról
Forrás: Közép-európai Tanulmányok Kara

Betekintés a tanórákba

A konferencia második felében a tankönyv szerzői interaktív gyakorlati előadásokkal mutatták be a kötetben szereplő feladatsorokat. A résztvevők nem csupán hallhattak a kiadvány felépítéséről, hanem maguk is kipróbálhatták az egyes feladványokat.

A sort N. Tóth Anikó „tanórája” nyitotta meg, amely keretein belül M. Csepécz Szilvia *Kicsi, kisebb, legkisebb* című művéhez kapcsolódó feladatlapon ment végig. Bárczi Zsófia Nemes Nagy Ágnes *Hol lakik Bors néni?* című verséhez kapcsolódó feladványokat ismertette. Megemlítette, hogy a kiadvány QR-kódokat is tartalmaz, amelyek például a szövegek zenei feldolgozásához vezetnek, így az olvasás akusztikus élménnyel is kiegészülhet. Petres Csizmadia Gabriella egy népmese, az *Öregember és a pokróc* feldolgozásán keresztül mutatta be a tankönyv további lehetőségeit.

A pedagógusok tapasztalatai

A konferencia kerekasztal-beszélgetésén, Kovács Patrícia vezetésével, azok a pedagógusok osztották meg tapasztalataikat, akik a fejlesztés során részt vettek a tankönyv tesztelésében. A pilotprogram öt település hat iskolájában, nyolc pedagógus és 143 tanuló bevonásával valósult meg.

Pillanatkép a kerekasaztal-beszélgetésről
Forrás: Közép-európai Tanulmányok Kara

A pedagógusok arról számoltak be, hogy a tanulók kezdetben nehezebben boldogultak azokkal a véleménykifejtős feladatokkal, azonban a rendszeres gyakorlásnak köszönhetően fokozatosan egyre bátrabban fejezték ki gondolataikat. Többen kiemelték, hogy a feladatok segítségével jobban megismerhették tanítványaikat is. A tesztelés során különböző összetételű osztályközösségekben is kipróbálták a feladatokat. Az egyik pedagógus például egy elevenebb, mozgalmasabb és egy nyugodtabb, érzékenyebb osztályban is alkalmazta a tankönyv anyagait. Tapasztalatai szerint az aktívabb közösség különösen jól reagált a feladatokra. A pedagógusok a visszatérő feladattípusokat előnyösnek tartották, hiszen ezek biztonságot és kiszámíthatóságot nyújtanak a tanulóknak. Különösen népszerűek voltak a jóslásra épülő gyakorlatok, valamint a szókincsfejlesztő feladatok. Ugyanakkor a tapasztalatok a nehézségekre is rávilágítottak, ilyenek voltak egyes esetekben a csoportmunka, a vélemények ütköztetése, a halk együttműködés, illetve a gondolatok megfelelő megindoklása több esetben kihívást jelentett.

A konferencián többször hangsúlyozták a tankönyvhöz kapcsolódó módszertani útmutató jelentőségét is. A kiegészítő anyag részletes segítséget kíván nyújtani a pedagógusoknak a feladatok feldolgozásához, ugyanakkor nem szigorú óravázlatként, hanem inkább ajánlásként szolgál. A tankönyvhöz kapcsolódó módszertani útmutató elektronikus formában lesz elérhető. A konferencia résztvevőinek lehetőségük nyílt arra is, hogy a tankönyv mindkét részét végiglapozzák, illetve feltegyék felmerülő kérdéseiket a kiadvány vagy éppen a tesztelés során szerzett tapasztalatokkal kapcsolatban.

A jövőbeli felhasználóknak szóló tanács pedig így szólt: NE FÉLJÜNK AZ ÚJTÓL!